

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2019-2020

8 JUIN 2020

Proposition de résolution visant à encourager les victimes de violence homophobe à porter plainte

(Déposée par
M. Gaëtan Van Goidsenhoven et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

I. LA RÉALITÉ DES VIOLENCES À L'ENCONTRE DES PERSONNES LGBTQ+ AUJOURD'HUI

La violence commise à l'égard des personnes LGBTQ+ (lesbiennes, gay, bisexuelle, trans, queer, intersex et assimilées) relève des délits de haine. Ils sont commis pour des motifs de discrimination, pour des raisons de haine, de mépris ou d'hostilité à l'égard de personnes qui ont une autre orientation sexuelle ou qui ont subi un changement de sexe. Le délit est commis intentionnellement en réaction à l'identité même de la personne. L'impact de ce délit ne se limite dès lors pas à la victime, mais à l'entièreté de la communauté dont elle fait partie.

Malgré l'arsenal législatif important mis en place pour contrer le phénomène de violence ou de discrimination basée sur l'orientation sexuelle ou sur l'identité de genre, en particulier la loi anti-discrimination de 2007 (loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination), la communauté LGBTQ+ fait encore aujourd'hui l'objet de nombreux cas de discrimination et de violence, soient-elles physiques, psychiques, verbales ou matérielles. Cette réalité s'observe dans l'espace public, à l'école, dans les clubs de sport, au travail, sur Internet, etc.

En 2018, Unia, le Centre interfédéral pour l'égalité des chances, a traité près de 125 dossiers relatifs à la discrimination à l'encontre des personnes homosexuelles, donc de cas dans lesquels des personnes se sentaient

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2019-2020

8 JUNI 2020

Voorstel van resolutie teneinde slachtoffers van homofoob geweld aan te moedigen om klacht in te dienen

(Ingediend door
de heer Gaëtan Van Goidsenhoven c.s.)

TOELICHTING

I. STAND VAN ZAKEN INZAKE GEWELD TEGEN LGBTQ+-PERSONEN

Geweld tegen LGBTQ+-personen (*lesbian, gay, bisexual, transgender, queer, intersex en vergelijkbaar*) valt onder de noemer van de haatmisdrijven. Het misdrijf wordt gepleegd uit discriminatie, haat, misprijzen of vijandigheid jegens personen die een andere seksuele geaardheid hebben of die een geslachtsverandering hebben ondergaan. Het misdrijf wordt doelgericht gepleegd als reactie op de identiteit zelf van de persoon. De impact van dat misdrijf blijft bijgevolg niet tot het slachtoffer beperkt, maar treft de hele gemeenschap waar het deel van uitmaakt.

Hoewel al talrijke wetten zijn goedgekeurd om het verschijnsel van geweld of discriminatie op grond van seksuele geaardheid of genderidentiteit te bestrijden, in het bijzonder de antidiscriminatiewet van 2007 (wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie), wordt de LGBTQ+-gemeenschap vandaag nog steeds vaak geconfronteerd met discriminatie en geweld, zij het fysiek, psychologisch, verbaal of materieel. Dit gebeurt in de openbare ruimte, op school, in sportclubs, op het werk, op het internet, enz.

Unia, het Interfederaal Gelijkekansencentrum, behandelde in 2018 bijna 125 dossiers betreffende discriminatie van homoseksuelen, dus van gevallen waarin personen zich gediscrimineerd voelden omdat ze homoseksueel

discriminées parce qu'elles étaient homosexuelles. Parmi ces dossiers figuraient 17 agressions physiques, 42 agressions verbales et 17 incidents avec locataires ou clients (par exemple: des refus de louer une habitation ou de servir un couple homosexuel), mais également des actes d'incitation à la haine sur Internet, des *trolls* sur les réseaux sociaux, etc.

Avec 125 dossiers, cela représente une augmentation de 38 % par rapport à la moyenne des cinq années précédentes, soit une augmentation importante par rapport aux 84 dossiers traités en 2017 ou aux 104 dossiers traités en 2016. Cette augmentation de cas connus de discrimination peut résulter du fait que les victimes sont plus enclines à les signaler. Lorsque ces délits sont plus souvent signalés et, surtout, médiatisés, cela se traduit dans les chiffres. Les réseaux sociaux et les médias rendent l'homophobie plus visible qu'avant, mais aussi plus rapidement dénoncée.

Signaler un fait de violence homophobe ou de discrimination sur base de l'orientation sexuelle ou de l'identité de genre auprès d'Unia est une chose positive en soi, mais le Centre ne pourra pas porter plainte à la place de la victime. Il l'accompagne et lui fournit des conseils juridiques – la procédure en Justice reste pour lui une exception réservée aux faits extrêmement graves, si le dialogue est impossible ou pour clarifier la législation. Il revient dès lors à la victime de porter plainte auprès de la police. Sans cette initiative volontaire, le délit ne sera non seulement pas poursuivi, mais il échappera également aux statistiques permettant aux autorités d'évaluer concrètement le phénomène et d'y réagir adéquatement. De plus, les possibilités de soutien, d'accès aux réseaux d'aide et à l'assistance professionnelle qui est spécialement prévue pour ce genre de violence seront plus limitées.

II. DIFFICULTÉ DES CHIFFRES

On constate une différence entre le nombre de personnes LGBTQ+ qui ont déjà fait l'objet de violence – verbale, psychique, physique ou matérielle –, le nombre de cas signalés à Unia ou à la police, ainsi que le nombre de plaintes concrètement déposées, qui reste relativement bas.

En 2014, le *Steunpunt Gelijkekansenbeleid* du gouvernement flamand publiait une étude relative à la violence contre les personnes homosexuelles et bisexuelles. Selon cette étude, neuf personnes homosexuelles sur dix ont signalé avoir été victimes de violence verbale ou psychique, trois personnes homosexuelles sur dix ont signalé avoir été victimes de violence physique, et

waren. Bij die dossiers waren er 17 gevallen van fysieke agressie, 42 gevallen van verbale agressie en 17 incidenten met huurders of klanten (voorbeeld: weigering om een woning te verhuren of een homoseksueel paar te bedienen), maar ook gevallen van aansporing tot haat op internet, trollen op sociale media, enz.

125 dossiers betekenen een toename met 38 % in vergelijking met de vijf voorgaande jaren. Dat is een belangrijke stijging ten opzichte van de 84 dossiers die in 2017 werden behandeld of ten opzichte van de 104 dossiers in 2016. Die toename van gekende discriminatiegevallen kan een gevolg zijn van de grotere meldingsbereidheid bij de slachtoffers. Wanneer die misdrijven vaker worden gemeld, en vooral als ze in de media komen, heeft dat gevolgen voor de cijfers. De sociale media en de media maken homofobie zichtbaarder dan vroeger, waardoor het ook vlugger wordt aangeklaagd.

Een geval van homofoob geweld of van discriminatie op grond van seksuele geaardheid of genderidentiteit bij Unia melden, is op zich een positieve zaak, maar het Centrum kan geen klacht indienen in de plaats van het slachtoffer. Unia begeleidt het slachtoffer en verstrekkt juridisch advies – een rechtsgeding is voor Unia een uitzondering die beperkt blijft tot uiterst ernstige gevallen, wanneer een dialoog onmogelijk is en om de wetgeving te verduidelijken. Het is dus aan het slachtoffer om klacht in te dienen bij de politie. Zonder dat vrijwillig initiatief zal het misdrijf niet alleen niet worden vervolgd, maar ontsnapt het ook aan de statistieken waarmee de overheid het verschijnsel concreet kan evalueren en er naar behoren op kan reageren. Tevens zullen de mogelijkheden tot ondersteuning, tot toegang tot netwerken voor professionele hulp en bijstand, waarin speciaal voorzien werd voor dergelijk geweld, beperkter zijn.

II. PROBLEEMEN MET DE CIJFERS

Men stelt een verschil vast tussen het aantal LGBTQ+-mensen dat al het slachtoffer werd van geweld – verbaal, psychologisch, fysiek of materieel –, het aantal gevallen dat aan Unia of de politie werd gemeld, alsook het aantal concreet ingediende klachten, dat relatief laag blijft.

Het Steunpunt Gelijkekansenbeleid van de Vlaamse regering publiceerde in 2014 een onderzoek naar geweld tegen holebi's. Volgens dat onderzoek geven negen holebi's op tien aan slachtoffer te zijn geweest van verbaal of psychologisch geweld. Drie holebi's op tien geven aan slachtoffer te zijn geweest van fysiek geweld en een holebi op vijf is al slachtoffer geweest van materieel

une personne homosexuelle sur cinq a déjà été victime de violence matérielle (1). Les victimes présentaient par ailleurs une estime de soi plus négative, une altération de la santé mentale et une augmentation des idées suicidaires (2).

L'importance de ces chiffres ne se traduit pourtant pas dans le nombre de plaintes et de signalements. Les chiffres relayés par Unia à cette même époque recensaient seulement cent soixante-sept cas signalés de discrimination en raison de l'orientation sexuelle sur toute l'année 2014. Le vice-premier ministre et ministre de la Sécurité et de l'Intérieur indiquait quant à lui, dans une réponse à une question parlementaire écrite posée en 2015, qu'en 2014, seules nonante plaintes avaient été déposées auprès de la police en Belgique pour violence homophobe (3).

En réponse à une question parlementaire écrite posée en janvier 2020 (4), le ministre de la Sécurité et de l'Intérieur a fourni le nombre de faits enregistrés par les services de police en matière de discrimination fondée sur l'orientation sexuelle (homophobie), tels qu'ils sont enregistrés dans la Banque de données nationale générale (BNG) sur base des procès-verbaux, au niveau des Régions, pour la période 2016-2018 et le premier semestre de 2019. Les données proviennent de la banque de données clôturée à la date du 31 octobre 2019.

geweld (1). Tevens ervoeren de slachtoffers een meer negatieve zelfwaardering, een verslechtering van de mentale gezondheid en een toename van zelfmoordgedachten (2).

Die hoge cijfers vinden we nochtans niet terug in het aantal klachten en meldingen. De cijfers die Unia in diezelfde periode bekendmaakte, inventariseerden amper honderdzevenenzestig gemelde gevallen van discriminatie wegens seksuele geaardheid over het volledige jaar 2014. De vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken meldde in een antwoord op een schriftelijke parlementaire vraag die in 2015 werd gesteld, dat in 2014 amper negentig klachten wegens homofoob geweld bij de politie in België werden ingediend (3).

In zijn antwoord op een schriftelijke parlementaire vraag die in januari 2020 werd gesteld (4), gaf de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken het aantal door de politie geregistreerde feiten inzake discriminatie op grond van seksuele geaardheid (homofobie), zoals geregistreerd in de Algemene Nationale Gegevensbank op basis van de processen-verbaal, op het niveau van de Gewesten voor de periode 2016-2018 en het eerste semester van 2019. De gegevens zijn afkomstig uit de databankafsluiting van 31 oktober 2019.

Tableau: nombre de faits enregistrés en matière de discrimination fondée sur l'orientation sexuelle (homophobie)/
Tabel: aantal geregistreerde feiten inzake discriminatie op grond van seksuele geaardheid (homofobie)

	2016	2017	2018	SEM 1 2019
Région de Bruxelles-Capitale/ Brussels <i>Hoofdstedelijk Gewest</i>	45	38	45	15
Région flamande/ <i>Vlaams Gewest</i>	59	65	62	24
Région wallonne/ <i>Waals Gewest</i>	83	84	66	35
Total/Totaal:	187	187	173	74

(Source: Police fédérale)

Il s'agit ici de toutes les infractions enregistrées par la police à la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination, en l'espèce, de l'orientation sexuelle. Afin d'illustrer une telle infraction,

(Bron: Federale Politie)

Het betreft hier door de politie geregistreerde overtredingen van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie. In dit geval gaat het om seksuele geaardheid. Bijvoorbeeld: een huiseigenaar

(1) <https://www.besafe.be/fr/themes-de-securite/violence/violence-a-legard-des-homosexuels-et-des-transgenres>.

(2) https://fedweb.belgium.be/sites/default/files/Plan_d_action_LGBTI_2018-2019_FR.pdf.

(3) Question écrite n° 208 du 17 février 2015 de la députée Nele Lijnen (OpenVld), Chambre, *QRVA* 54 025 du 18 mai 2015, p. 58.

(4) Question écrite n° 7-341 du sénateur Orry Van de Wauwer (CD&V) du 31 janvier 2020, réponse du 5 mars 2020, <https://www.senate.be/www/?Mlval=/Vragen/SchriftelijkeVraag&LEG=7&NR=341&LANG=fr>.

(1) <https://www.besafe.be/nl/veiligheidsthemas/geweld/geweld-tegen-holebis-en-transgenders>.

(2) https://fedweb.belgium.be/sites/default/files/Actieplan_LGBTI_2018-2019_NL.pdf.

(3) Schriftelijke vraag nr. 208 van 17 februari 2015 van volksvertegenwoorder Nele Lijnen (OpenVld), Kamer, *QRVA* 54 025 van 18 mei 2015, blz. 58.

(4) Schriftelijke vraag nr. 7-341 van senator Orry Van de Wauwer (CD&V) van 31 januari 2020, antwoord van 5 maart 2020, https://www.senate.be/www/?Mlval=/index_senate&MENUID=11200&LANG=nl.

pensons à un propriétaire qui refuse de louer un appartement à un couple de personnes homosexuelles en raison de leur orientation sexuelle. Une telle infraction à la loi anti-discrimination apparaîtra dès lors dans les statistiques en la matière.

Le ministre a par ailleurs précisé que les délits de droit commun (par exemple: coups et blessures volontaires) commis avec un motif homophobe ne sont pas repris dans le cas présent. En effet, pour certaines infractions de droit commun (par exemple: les coups et blessures), si le fait est commis (entre autres) en raison d'une aversion envers l'orientation sexuelle d'une personne (ce qui est appelé une «motivation discriminatoire»), c'est considéré comme une circonstance aggravante. Ces infractions sont aussi appelées «crimes de haine» (*hate crimes*).

On peut dès lors imaginer que le phénomène de violence homophobe dans sa globalité est beaucoup plus important que ce qui est présenté par les chiffres disponibles.

III. OBSTACLES AU DÉPÔT DE LA PLAINE

Le nombre total de plaintes étant objectivement trop faible par rapport au nombre de faits de discrimination et de violence homophobe réellement subis, on peut en déduire que les victimes se montrent donc très réticentes à porter plainte à la police lorsqu'elles ont été victimes de violence homophobe. Cela peut s'expliquer par la honte qu'elles peuvent ressentir, par la crainte d'être mal accueillies par la police, de voir leur situation minimisée ou incomprise, voire parce qu'elles estiment que ce genre de comportement délictuel ne vaut pas la peine d'être signalé aux autorités.

Par ailleurs, dans le cas où les victimes portent plainte, toutes ne précisent pas nécessairement que l'agression a été commise en raison de l'identité sexuelle. Porter plainte peut en effet s'apparenter pour la victime comme une double peine: l'agression qu'elle a subie, d'une part, et la nécessité de dévoiler une partie son intimité devant un inconnu, d'autre part. Faire un *coming out* devant un policier n'est certainement pas une chose aisée pour une partie des victimes LGBTQ+, qui sont déjà agressées pour ce qu'elles sont avant de porter plainte.

Il est, dans ce contexte, extrêmement important que les fonctionnaires de police soient formés de manière à pouvoir identifier le caractère homophobe ou de la

weigt zijn woning te verhuren aan een homokoppel vanwege hun seksuele geaardheid. Dit is een overtreding van de discriminatiewet en zal als dusdanig in de statistieken verschijnen.

Tevens preciseerde de minister dat gemeenrechtelijke misdrijven (bijvoorbeeld: opzettelijke slagen en verwondingen) die met een homofoob motief gepleegd werden, hier niet onder vallen. Voor bepaalde gemeenrechtelijke misdrijven (bijvoorbeeld: slagen en verwondingen) geldt immers dat indien het feit gepleegd werd (onder meer) uit afkeer van iemands seksuele geaardheid (een zogenaamde «*bias motivation*»), dit als een verzwarende omstandigheid wordt beschouwd. Dit worden ook wel «haatmisdrijven» (*hate crimes*) genoemd.

We mogen dus aannemen dat het algemene verschijnsel van het homofobe geweld veel groter is dan uit de beschikbare cijfers blijkt.

III. OBSTAKELS VOOR HET INDIENEN VAN EEN KLACHT

Aangezien het totale aantal klachten objectief gezien te laag is in verhouding tot het aantal daadwerkelijke gevallen van discriminatie en homofoob geweld, kan hieruit worden afgeleid dat de slachtoffers zeer terughoudend zijn om aangifte te doen bij de politie wanneer zij het slachtoffer zijn geworden van homofoob geweld. Dit kan te maken hebben met de schaamte die zij voelen, de angst dat zij door de politie slecht onthaald zullen worden, dat hun situatie geminimaliseerd of niet begrepen zal worden, of zelfs met het feit dat zij vinden dat dit soort crimineel gedrag niet de moeite waard is om te melden aan de autoriteiten.

Bovendien geven slachtoffers bij het indienen van een klacht niet noodzakelijkerwijs allemaal aan dat de agressie is gepleegd vanwege hun seksuele identiteit. Voor het slachtoffer kan het indienen van een klacht in feite een dubbele straf lijken: enerzijds de geweldpleging die hij of zij heeft ondergaan en anderzijds de noodzaak om een deel van zijn of haar intimiteit te onthullen in het bijzijn van een onbekende. Voor sommige LGBTQ+-slachtoffers die reeds zijn aangevallen voor wie ze zijn voordat ze een klacht hebben ingediend, is het zeker niet gemakkelijk om voor een politieagent uit de kast te komen.

Het is in dit verband van cruciaal belang dat politieagenten worden opgeleid om de homofobe aard van agressie of discriminatie te kunnen vaststellen. Wanneer

discrimination. Lorsque mention est faite du motif homophobe, celui-ci doit être encodé et enregistré dans le système judiciaire selon des modalités précises et sous un code spécifique, prévus par la circulaire commune n° COL 13/2013 du ministre de la Justice, du ministre de l'Intérieur, et du Collège des procureurs généraux près les cours d'appel relative à la politique de recherche et de poursuite en matière de discriminations et de délits de haine (en ce compris les discriminations fondées sur le sexe).

IV. LA FORMATION DE LA POLICE

La circulaire précitée, adoptée en 2013, vise entre autres à assurer que les faits de discrimination et les délits de haine soient identifiés et enregistrés plus efficacement, et que les magistrats du parquet, de l'auditorat du travail, de la police et les services d'inspection sociale concernés soient correctement sensibilisés à la problématique et à la législation existante en la matière.

Dans cette optique, la circulaire prévoit notamment que le fonctionnaire de police de référence, en charge des faits de discrimination et délits de haine, apporte aux fonctionnaires de police pouvant entrer en contact avec des victimes de tels délits toutes les informations utiles pour leur permettre de recevoir correctement les victimes et de réagir de manière adéquate. Il veille également à l'application des instructions, en particulier celles relatives à l'identification et à l'enregistrement des dossiers de «discriminations et délits de haine» et à l'orientation des victimes (5).

La circulaire insiste par ailleurs sur l'importance, lors du dépôt d'une plainte pour les motifs susmentionnés, de recevoir la victime dans des conditions matérielles qui lui garantissent une discréction maximale, d'accorder l'attention nécessaire à chaque plainte et de ne pas banaliser celle-ci (6).

Afin d'assurer au maximum le respect de ces principes, il est prévu que chaque fonctionnaire de police de référence suive une spécialisation organisée par les autorités en charge de la formation des fonctionnaires de police. Parallèlement, dans chaque parquet et auditorat, un magistrat au moins doit suivre la formation organisée par l'Institut de formation judiciaire.

(5) Circulaire commune n° COL 13/2013, p. 12.

(6) *Ibidem*, p. 14.

melding wordt gemaakt van het homofobe motief, moet dit worden gecodeerd en geregistreerd in het gerechtelijk systeem volgens specifieke regels en met een specifieke code, zoals bepaald in de gezamenlijke omzendbrief nr. COL 13/2013 van de minister van Justitie, de minister van Binnenlandse Zaken, en het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep betreffende het opsporings- en vervolgingsbeleid inzake discriminatie en haatmisdrijven (met inbegrip van discriminaties op grond van het geslacht).

IV. DE POLITIEOPLEIDING

De genoemde omzendbrief, die in 2013 werd goedgekeurd, wil er onder andere voor zorgen dat feiten van discriminatie en haatmisdrijven efficiënter worden geïdentificeerd en geregistreerd en dat de parketmagistraten, het arbeidsauditoraat, de politie en de bevoegde sociale inspectiediensten op een correcte manier bewust worden gemaakt van de problematiek en de bestaande wetgeving ter zake.

In die optiek schrijft de omzendbrief met name voor dat de referentieambtenaar van de politie, die is belast met feiten van discriminatie en haatmisdrijven, de politieambtenaren die met slachtoffers van dergelijke misdrijven in contact kunnen komen, alle nuttige informatie verschaft om hen in staat te stellen de slachtoffers correct op te vangen en op gepaste wijze te reageren. Hij ziet eveneens toe op de toepassing van de instructies, in het bijzonder betreffende de identificatie, de registratie van de dossiers «discriminatie en haatmisdrijven» en de slachtofferbejegening (5).

De omzendbrief benadrukt bovendien het belang om bij het indienen van een klacht op bovengenoemde gronden, het slachtoffer op te vangen in materiële omstandigheden die een maximum aan discretie waarborgen, de nodige aandacht besteden aan elke klacht en ze niet banaliseren (6).

Om ervoor te zorgen dat deze beginselen zo goed mogelijk worden nageleefd, is bepaald dat elke referentieambtenaar van de politie ook een specialisatie zal moeten volgen die door de overheden, belast met de opleiding van de politieambtenaren, zal worden verstrekt. Tegelijkertijd moet in elk parket en elk auditoraat minstens een magistraat de opleiding volgen die door het Instituut voor gerechtelijke opleiding wordt georganiseerd.

(5) Gemeenschappelijke omzendbrief nr. COL 13/2013, blz. 12.

(6) *Ibidem*, blz. 14.

Si ces règles mises en place permettent une meilleure coordination et un meilleur traitement des plaintes liées aux discriminations et délits de haine, dont les actes homophobes, la réalité du faible nombre de victimes qui portent plainte à la police reste toujours d'actualité.

Cela est notamment souligné par le réseau associatif *Rainbow House Brussels*, qui organise depuis six ans des formations destinées aux policiers Bruxellois pour assurer un bon accueil et le suivi des dossiers de ces plaintes. Cette formation est organisée en français et en néerlandais, conjointement par la *Rainbow House Brussels*, Unia et le cabinet pour l'Égalité des chances et la Lutte contre le racisme de la Région de Bruxelles-Capitale. Partant du constat que la police est la première porte d'entrée pour ces personnes, l'association estime que la formation des agents sur ces matières de violences spécifiques peut favoriser une meilleure prise en charge des citoyens Bruxellois lorsqu'ils sont victimes de violence homophobe. Cette formation permet aux policiers de cerner les besoins et attentes de la communauté LGBTQ+ à Bruxelles, notamment tous les aspects de la vie associative et nocturne. Elle se réalise sur base volontaire, et un système barémique est mis en place, permettant d'obtenir des points de formation et un petit plus sur la fiche de salaire (7).

V. LE SECRET DE L'IDENTITÉ DE LA VICTIME

Outre l'accueil et le traitement adéquat des victimes au sein de l'institution policière, le dépôt de la plainte doit également se faire dans des conditions qui assurent à la victime confiance et protection. Les violences à l'encontre de personnes LGBTQ+ étant fréquentes, parfois virulentes, la victime peut vouloir s'assurer que l'anonymité de sa plainte vis-à-vis de l'auteur soit préservée autant que possible. La victime devrait donc être reçue dans des conditions matérielles qui garantissent une discréetion maximale aussi longtemps que possible au cours de la phase de l'information de la procédure judiciaire, si elle le désire. Un maximum de possibilités doit être envisagé et disponible pour permettre à la victime de garder son identité secrète.

Cela doit bien entendu se faire dans le respect des droits de la défense de l'auteur suspecté d'avoir commis l'infraction.

Hoewel deze regels een betere coördinatie en behandeling van de klachten over discriminatie en haatmisdrijven, met inbegrip van homofobe handelingen, mogelijk maken, blijft het aantal slachtoffers dat een klacht indient bij de politie nog altijd laag.

Dit wordt met name benadrukt door het verenigingsnetwerk *Rainbow House Brussels*, dat al zes jaar lang opleidingen voor Brusselse politieagenten organiseert om ervoor te zorgen dat deze klachten goed worden ontvangen en opgevolgd. Deze opleiding wordt in het Frans en het Nederlands gezamenlijk georganiseerd door *Rainbow House Brussels*, Unia en het kabinet Gelijke Kansen en Racismebestrijding van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Aangezien de politie het eerste aanspreekpunt is voor deze personen, is de vereniging van mening dat de opleiding van de agenten met betrekking tot deze specifieke vormen van geweld kan bijdragen tot een betere opvang van de Brusselse burgers wanneer zij het slachtoffer zijn van homofoob geweld. Deze opleiding stelt de politieagenten in staat om de behoeften en verwachtingen van de LGBTQ+-gemeenschap in Brussel in kaart te brengen, waaronder alle aspecten van het verenigings- en nachtleven. De deelname aan de opleiding is vrijwillig en er is een systeem van loonschalen ingevoerd, waardoor men opleidingspunten en een extraatje op het loonbriefje kan krijgen (7).

V. DE GEHEIMHOUDING VAN DE IDENTITEIT VAN HET SLACHTOFFER

Niet alleen moeten de slachtoffers op gepaste wijze door de politie opgevangen en behandeld worden, zij moeten hun klacht ook kunnen indienen in omstandigheden die hun vertrouwen opwekken en hun bescherming garanderen. Aangezien geweld tegen LGBTQ+-personen vaak voorkomt en soms virulent is, kan het slachtoffer zeker willen zijn dat zijn of haar klacht in de mate van het mogelijke anoniem blijft ten opzichte van de dader. Het slachtoffer zou daarom zo lang mogelijk in materiële omstandigheden moeten worden ontvangen die een maximale discretie garanderen tijdens de onderzoeksfase van de gerechtelijke procedure, als hij of zij dat wenst. Er moeten zoveel mogelijk manieren worden overwogen en aangeboden om het slachtoffer in staat te stellen zijn of haar identiteit geheim te houden.

Dit moet uiteraard gebeuren met inachtneming van de rechten van de verdediging van de vermeende dader.

(7) <https://pro.guidesocial.be/articles/actualites/agents-de-police-une-nouvelle-formation-sur-l-homophobie.html>.

(7) <https://pro.guidesocial.be/articles/actualites/agents-de-police-une-nouvelle-formation-sur-l-homophobie.html>.

Seule la combinaison d'un accueil favorable au sein des commissariats de police et la garantie d'une discréction maximale permettra d'encourager les victimes à porter effectivement plainte, à éviter l'impunité et, par-là, la perpétuation d'un climat d'intolérance qui n'a plus sa place dans notre société actuelle. En encourageant les victimes à signaler et à déposer plainte, nous pourrons obtenir de bien meilleures statistiques pouvant contribuer à l'analyse du phénomène de l'homophobie et au traitement efficace des faits portés à la connaissance de la police et de la Justice. En amont, cela permettra également de déployer les mécanismes de prévention et sécurité là où la situation l'exige, évitant ainsi au maximum les risques de violence et de discrimination.

VI. TRANSVERSALITÉ DE LA PROPOSITION

La présente proposition de résolution concerne l'égalité des chances et la non-discrimination, qui est par nature une problématique qui implique la collaboration entre toutes les entités de notre pays. Un Plan d'action inter-fédéral contre la discrimination et la violence à l'égard des personnes LGBTQ+ avait d'ailleurs été élaboré pour 2018-2019 (8).

*
* * *

Alleen de combinatie van een goede ontvangst op de politiebureaus en de garantie van maximale discretie zal de slachtoffers ertoe kunnen aanzetten om effectief een klacht in te dienen, om zo straffeloosheid en de voortzetting van een klimaat van onverdraagzaamheid te voorkomen, dat vandaag de dag geen plaats meer heeft in onze samenleving. Door slachtoffers aan te moedigen aangifte te doen en een klacht in te dienen, zullen we veel betere statistieken kunnen verkrijgen die kunnen bijdragen tot de analyse van het fenomeen homofobie en tot een doeltreffende behandeling van de feiten die onder de aandacht van politie en justitie worden gebracht. In een eerder stadium zal dit ook toelaten om preventie- en veiligheidsmechanismen in te zetten waar de situatie dat vereist, zodat de risico's van geweld en discriminatie zo veel mogelijk worden beperkt.

VI. TRANSVERSALE AARD VAN HET VOORSTEL

Dit voorstel van resolutie heeft betrekking op gelijke kansen en non-discriminatie, wat per definitie een problematiek is die de samenwerking tussen alle deelstaten van ons land impliceert. Voor 2018-2019 werd trouwens een Interfederaal Actieplan tegen discriminatie en geweld ten aanzien van LGBTI-personen uitgewerkt (8).

*
* * *

(8) https://fedweb.belgium.be/sites/default/files/Plan_d_action_LGBTI_2018-2019_FR.pdf.

(8) https://fedweb.belgium.be/sites/default/files/Actieplan_LGBTI_2018-2019_NL.pdf.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Le Sénat,

A. vu la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination (dite «loi anti-discrimination», *Moniteur belge* du 30 mai 2007);

B. vu la circulaire commune n° COL 13/2013 du ministre de la Justice, du ministre de l’Intérieur, et du Collège des procureurs généraux près les cours d’appel relative à la politique de recherche et de poursuite en matière de discriminations et de délits de haine (en ce compris les discriminations fondées sur le sexe);

C. vu l’initiative prise par le réseau associatif *Rainbow House Brussels*, conjointement avec le Centre inter-fédéral pour l’égalité des chances (Unia) et le cabinet pour l’Égalité des chances et la Lutte contre le racisme de la Région de Bruxelles-Capitale et visant à former les policiers;

D. considérant qu’Unia a constaté que le nombre de dossiers relatifs à la discrimination à l’encontre des personnes homosexuelles avait augmenté de 38 % en 2018 par rapport à la moyenne des cinq années précédentes;

E. considérant qu’il existe encore une différence importante entre le nombre de plaintes déposées et le nombre de cas de discrimination et d’agressions homophobes subis en réalité;

F. considérant la faible propension des victimes de discrimination ou de violence homophobe à porter plainte à la police;

G. considérant que sans cette initiative volontaire de déposer plainte, le délit ne sera non seulement pas poursuivi, mais il échappera également aux statistiques permettant aux autorités d’évaluer concrètement le phénomène et d’y réagir adéquatement. Considérant que, de plus, la victime n’aura pas autant de possibilités de soutien, d’accès aux réseaux d’aide et à l’assistance professionnelle qui est spécialement prévue pour ce genre de violence;

H. considérant les raisons pour lesquelles les victimes des actes susmentionnés ne portent pas plainte, et dès lors l’importance pour ces victimes d’être correctement soutenues et reçues par la police, dans des conditions qui les encouragent à déposer leur plainte;

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Senaat,

A. gelet op de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie (de zogenaamde «antidiscriminatiewet», *Belgisch Staatsblad* van 30 mei 2007);

B. gelet op de gemeenschappelijke omzendbrief nr. COL 13/2013 van de ministers van Justitie, de minister van Binnenlandse Zaken, en het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep betreffende het opsporings- en vervolgingsbeleid inzake discriminatie en haatmisdrijven (met inbegrip van discriminaties op grond van het geslacht);

C. gelet op het initiatief van het verenigingsnetwerk *Rainbow House Brussels*, samen met het Interfederaal Gelijkekansencentrum (Unia) en het kabinet Gelijke Kansen en Racismebestrijding van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, om politieagenten op te leiden;

D. overwegende dat Unia heeft vastgesteld dat het aantal dossiers met betrekking tot discriminatie van homoseksuelen in 2018 met 38 % is gestegen ten opzichte van het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar;

E. overwegende dat er nog steeds een aanzienlijk verschil bestaat tussen het aantal ingediende klachten en het aantal daadwerkelijke gevallen van discriminatie en homofobe agressie;

F. gelet op de geringe bereidheid van de slachtoffers van discriminatie of homofoob geweld om een klacht in te dienen bij de politie;

G. overwegende dat zonder dit vrijwillige initiatief om een klacht in te dienen, het misdrijf niet alleen niet zal worden vervolgd, maar ook buiten de statistieken zal vallen die de autoriteiten in staat stellen het fenomeen concreet in te schatten en er adequaat op te reageren. Overwegende dat het slachtoffer bovendien minder mogelijkheden zal hebben op het gebied van ondersteuning, toegang tot hulpverleningsnetwerken en tot professionele hulp, die specifiek voor dit soort geweld wordt geboden;

H. gelet op de redenen waarom de slachtoffers van de bovengenoemde handelingen geen klacht indienen en bijgevolg op het belang voor deze slachtoffers om correct door de politie te worden gesteund en ontvangen, in omstandigheden die hen aanmoedigen om hun klacht in te dienen;

I. considérant que la victime doit être reçue dans des conditions matérielles qui garantissent une discréction maximale, et que cela devrait être le cas aussi longtemps que possible au cours de la phase d'information de la procédure judiciaire, si la victime le désire. Considérant aussi qu'un maximum de possibilités doit être envisagé et disponible pour permettre à la victime de garder son identité secrète,

Demande aux différents gouvernements de ce pays:

1) de faire en sorte que la formation des fonctionnaires de police et des magistrats par rapport à la problématique de l'homophobie soit davantage encouragée auprès d'un plus grand nombre de fonctionnaires, et qu'elle soit le plus accessible possible;

2) d'engager une réflexion, conjointement avec Unia, les organisations qui agissent en faveur de l'égalité et de la protection des droits des personnes LGBTQ+, et les procureurs généraux près des cours d'appel, sur la manière de garantir davantage le secret de l'identité de la personne qui a porté plainte contre le suspect lors de la phase d'information, si celle-ci le souhaite, et dans le respect des droits de la défense de l'auteur suspect;

3) d'organiser périodiquement dans chaque Région une enquête sur la criminalité («*crime survey*») dans laquelle il sera demandé à la communauté LGBTQ+ d'identifier le type de violence, les endroits déterminés et la relation avec l'auteur;

4) d'organiser des campagnes de sensibilisation dans chacune des Régions afin d'encourager au maximum les victimes de délits liés à l'orientation sexuelle ou à l'identité de genre à signaler ces faits et à porter plainte auprès de la police.

Le 29 mai 2020.

Gaëtan VAN GOIDSENHOVEN.
 Georges-Louis BOUCHEZ.
 Jean-Paul WAHL.
 Sabine LARUELLE.
 Véronique DURENNE.
 Philippe DODRIMONT.
 Alexander MIESEN.

I. overwegende dat het slachtoffer daarom tijdens de onderzoeksfase van de gerechtelijke procedure zo lang mogelijk zou moeten worden ontvangen in materiële omstandigheden die een maximale discretie garanderen, als hij of zij dat wenst. Tevens overwegende dat zoveel mogelijk manieren moeten worden overwogen en aangeboden om het slachtoffer in staat te stellen zijn of haar identiteit geheim te houden,

Vraagt de verschillende regeringen van dit land:

1) ervoor te zorgen dat de opleiding van politieambtenaren en magistraten op het gebied van homofobie verder wordt aangemoedigd bij een groter aantal ambtenaren en dat deze opleiding zo toegankelijk mogelijk wordt gemaakt;

2) samen met Unia, de organisaties die zich inzetten voor de gelijkheid en de bescherming van de rechten van LGBTQ+-personen, en de procureurs-generaal bij de hoven van beroep een reflectie op gang te brengen over de wijze waarop de geheimhouding van de identiteit van de persoon die een klacht heeft ingediend tegen de verdachte tijdens de onderzoeksfase verder kan worden gewaarborgd, indien die persoon dat wenst en met inachtneming van de rechten van de verdediging van de verdachte;

3) op gezette tijden in elk Gewest een criminaliteitsonderzoek («*crime survey*») te organiseren waarbij de LGBTQ+-gemeenschap wordt gevraagd naar het type geweld, de specifieke locaties en de relatie met de dader;

4) in elk van de Gewesten bewustmakingscampagnes te organiseren om zoveel mogelijk slachtoffers van misdrijven die verband houden met seksuele geaardheid of genderidentiteit, aan te moedigen aangifte te doen van deze feiten en een klacht in te dienen bij de politie.

29 mei 2020.